

Sygn. akt IV U 1676/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2021 r. w Zielonej Górze

odwołania D. N., M. N., A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 07.08.2020 r. znak (...) - (...) nr (...) dot. D. N.

z dnia 07.08.2020 r. znak (...) - (...) nr (...) dot. M. N.

z dnia 07.08.2020 r. znak (...) - (...) nr (...) dot. A. B.

o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego

I. oddala odwołania

II. zasądza od każdej z odwołujących: D. N., M. N., A. B. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. po 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1676/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 07.08.2020 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił D. N. wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci emeryta J. N..

Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał art. 83 ust. 1, art. 40a ust. 1, art. 111 ust. 3, 5 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 25 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał dodatkowo art. 25b ustawy emerytalnej, wywodził, że ubezpieczenia społeczne J. N. ustały przed 01.01.1999 r., czyli przed wejściem w życie ustawy o otwartych funduszach emerytalnych. Nie mógł zatem skorzystać z prawa i podpisać umowy z otwartym funduszem emerytalnym. Cała składka emerytalna przekazywana była na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, tj. I filar, który nigdy nie był dziedziczony. Zatem dla J. N. nie zostało utworzone subkonto, a przyznana emerytura nie zawierała środków z II filaru, tzn. środków podlegających dziedziczeniu. Z uwagi na brak podpisanej umowy z otwartym funduszem emerytalnym, Zakład stwierdził, że wniosek o wypłatę gwarantowaną po zmarłym emerycie jest bezzasadny.

Odwołaniem od powyższej decyzji D. N. zaskarżyła tę decyzję w całości, wnosząc o jej zmianę i orzeczenie, że odwołująca się spełnia warunki wypłaty jej jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci J. N., zwanego wypłatą gwarantowaną.

Odwołująca się zarzuciła błędne ustalenia faktyczne i prawne stanowiące podstawę wydanej decyzji i prowadzące do błędnego wniosku, że brak jest podstaw wypłaty gwarantowanej po śmierci J. N., podczas gdy zostały spełnione warunki tej wypłaty.

W uzasadnieniu odwołująca się wywodziła, że znajduje się w kręgu osób uprawnionych do wypłaty gwarantowanej. Zmarły nie wskazał osób uprawnionych, nie posiadał w chwili śmierci małżonka, któremu mogłyby zostać wypłacone środki, zatem uprawnionymi pozostają spadkobiercy zmarłego, tj. córki D. N., M. N. i A. B.. Zatem odwołująca się oraz jej siostry są uprawnione do wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci J. N..

Ponadto J. N. nabył uprawnienia do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej oraz nie pobierał okresowej emerytury kapitałowej po przyznaniu emerytury. Śmierć emeryta pobierającego emeryturę nastąpiła w okresie trzech lat od miesiąca, od którego po raz pierwszy wypłacono mu emeryturę.

Decyzją z 07.08.2020 r., nr (...), organ rentowy odmówił M. N. wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci emeryta J. N. z takich samych przyczyn, jak w przypadku decyzji dotyczącej D. N..

Odwołaniem od powyższej decyzji M. N. zaskarżyła tę decyzję w całości, wnosząc o jej zmianę i orzeczenie, że odwołująca się spełnia warunki wypłaty jej jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci J. N., zwanego wypłatą gwarantowaną.

Odwołująca się sformułowała takie same zarzuty i uzasadnienie, jak D. N. w swoim odwołaniu.

Decyzją z 07.08.2020 r., nr (...), organ rentowy odmówił A. B. wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci emeryta J. N. z takich samych przyczyn, jak w przypadku decyzji dotyczącej D. N..

Odwołaniem od powyższej decyzji A. B. zaskarżyła tę decyzję w całości, wnosząc o jej zmianę i orzeczenie, że odwołująca się spełnia warunki wypłaty jej jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci J. N., zwanego wypłatą gwarantowaną.

Odwołująca się sformułowała takie same zarzuty i uzasadnienie, jak D. N. w swoim odwołaniu.

W odpowiedziach na odwołania pozwany organ rentowy wnosił o ich oddalenie i zasądzenie od odwołujących się na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Na podstawie art. 219 k.p.c. sąd połączył sprawy ze wszystkich odwołań w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Odwołujące się 15.10.2019 r. złożyły wniosek o wypłacenie należnych kwot „z tytułu nabycia spadku” po zmarłym J. N..

Doprecyzowując wniosek, pismem z 27.12.2019 r. D. N. podała, że chodzi o jednorazowe świadczenie pieniężne zwane wypłatą gwarancyjną.

Decyzją z 27.02.2020 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił D. N. prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia po zmarłym, na podstawie art. 114 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odwołaniu od ww. decyzji, wniesionym 25.05.2020 r., odwołujące się podały, że wnoszą o jej zmianę i orzeczenie, że spełniają warunki uzyskania jednorazowego świadczenia po śmierci J. N., zwanego wypłatą gwarantowaną.

Pismo to zostało uznane za wniosek o jednorazowe świadczenie pieniężne.

Wniosek ten skutkował wydaniem przez pozwany organ rentowy zaskarżonych w niniejszej sprawie decyzji.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego.

J. N., ojciec odwołujących się, urodzony (...), nabył uprawnienie do emerytury wraz z rekompensatą od 15.12.2017 r., tj. od daty osiągnięcia wieku 65 lat.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego (w tym decyzji z 17.01.2018 r., znak: (...)).

J. N. zmarł (...)

Postanowieniem z 07.02.2019 r., sygn. akt I Ns 660/18, Sąd Rejonowy w Żarach, Wydział I Cywilny, stwierdził, że spadek po zmarłym na podstawie ustawy nabyły dzieci – odwołujące się, po 1/3 części spadku każda z nich.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego (w tym odpisu skróconego aktu zgonu oraz ww. postanowienia).

Ostatni okres zatrudnienia J. N. przypadał do 30.04.1994 r.

Dowód: akta organu rentowego, w tym świadectwo pracy z 30.04.1994 r.,

k. 11 akt dotyczących decyzji z 04.09.2017 r.

W okresie od 16.05.1994 r. do 25.03.1999 r. J. N. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ż. jako osoba bezrobotna i otrzymał zasiłek w okresie od 17.05.1994 r. do 16.05.1995 r.

Dowód: akta organu rentowego, w tym zaświadczenie z 27.02.2012 r.,

k. 12 akt dotyczących decyzji z 04.09.2017 r.

Po 16.05.1995 r. J. N. nie posiadał żadnych okresów ubezpieczeniowych.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego.

J. N. nie posiadał subkonta, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego i tym samym nie miał żadnych środków tam zgromadzonych; ponadto nie pobierał okresowej emerytury kapitałowej po przyznaniu emerytury.

Okoliczności niesporne.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje.

Odwołania okazały się niezasadne.

Przedmiotem sporu było ustalenie, czy pozwany organ rentowy zaskarżoną decyzją prawidłowo odmówił odwołującym się wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego po śmierci emeryta J. N..

Zgodnie z art. 25b ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), Zakład informuje emeryta, który:

1) nabył prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat albo do dnia poprzedzającego osiągnięcie tego wieku miał ustalone prawo do okresowej emerytury kapitałowej,

2) posiadał subkonto, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

3) nie pobiera okresowej emerytury kapitałowej

– o możliwości wskazania imiennie jednej lub kilku osób fizycznych jako osób uposażonych, na rzecz których ma nastąpić po śmierci emeryta wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego, zwanego dalej „wypłatą gwarantowaną”.

W myśl ust. 3, wypłata gwarantowana jest ustalana jako różnica między kwotą środków, o których mowa w art. 25 ust. 1, zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a iloczynem liczby pełnych miesięcy, jakie upłynęły od początku miesiąca, w którym po raz pierwszy wypłacono emeryturę, do końca miesiąca, w którym nastąpiła śmierć emeryta, oraz trzydziestej siódmej części kwoty zewidencjonowanej na tym subconcie.

Przepis art. 40a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych reguluje prowadzenie przez ZUS subkonta, w ramach konta ubezpieczonego. Instytucja subkonta w ramach konta ubezpieczonego została wprowadzona przez ustawę z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 75, poz. 398 z późn. zm.). Przedmiotowa ustawa istotnie zmniejszyła wysokość tej części składki na ubezpieczenie emerytalne, która jest przekazywana do otwartego funduszu emerytalnego. Jednocześnie wprowadziła rozwiązanie, zgodnie z którym kwota składki emerytalnej stanowiąca różnicę pomiędzy dotychczasową wysokością składki emerytalnej, przekazywanej do otwartego funduszu emerytalnego (tj. 7,3% podstawy wymiaru) a nową wysokością składki emerytalnej przekazywanej do otwartego funduszu emerytalnego (tj. początkowo 2,3% podstawy wymiaru, a obecnie 2,92% podstawy wymiaru) będzie ewidencjonowana właśnie na subconcie w ramach kontach ubezpieczonego (P. Kostrzewa, Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, LEX/el. 2014).

W niniejszej sprawie zmarły emeryt – J. N. – bezspornie nie posiadał subkonta, bezspornie też zaprzestał odprowadzania składek przed momentem, od którego wprowadzono tę instytucję, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego i tym samym nie miał żadnych środków tam zgromadzonych.

Oznacza to, że nie zostały spełnione wszystkie przesłanki określone w art. 25b ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przesłanka z punktu 2 – posiadanie przez emeryta subkonta).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt II) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).